

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Kod ucznia:.....

Konkurs Wiedzy o Społeczeństwie
dla szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2022/2023
Etap szkolny

Drogi uczniu!

Przed przystąpieniem do rozwiązywania zadań prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. Masz do rozwiązania 36 zadań. Punktacja za każde z zadań podana jest przy jego numerze.
2. 30 zadań to zadania zamknięte. Zadania zamknięte zawierają od 3 do 5 możliwych odpowiedzi, z których tylko jedna jest poprawna. Znajdź ją i zaznacz krzyżykiem.
3. W przypadku pomyłki błędną odpowiedź obwiedź kółkiem i zaznacz nową, poprawną.
4. Jeżeli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna z nich nie będzie uznana.
5. Pozostałe zadania to zadania otwarte. Odpowiedzi na te zadania udzielaj wyłącznie w arkuszu testu.
6. Za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie 50 punktów.
7. Uważnie czytaj wszystkie polecenia.
8. Pisz tylko długopisem/piórem, nie używaj ołówka, gumki ani korektora.
9. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi.
10. Czas przewidziany na rozwiązanie zadań to 60 minut.

Powodzenia!

Zadanie 1. (1pkt)

Wskaż zdanie fałszywe, wpisując w wy kropkowane miejsce literę F.

- a) Tylko w kontaktach z innymi ludźmi, człowiek może się samorealizować. ...
- b) Proces socjalizacji kończy się wraz z osiągnięciem przez człowieka dorosłości. ...
- c) Do potrzeb wyższego rzędu nie należy potrzeba bezpieczeństwa ...
- d) Człowiek poprzez odgrywanie różnych ról społecznych wpływa na otaczającą go rzeczywistość. ...

Zadanie 2. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Decyzję o ograniczeniu władzy rodzicielskiej może podjąć:

- a) Sąd,
- b) Opieka społeczna,
- c) Policja.

Zadanie 3. (1pkt)

Poniższy tekst stanowi fragment dokumentu , uchwalonego przez ONZ 10 grudnia 1948 r.

Podaj jego pełną nazwę.

„[...] Zważywszy, że uznanie przyrodzonej godności oraz równych i niezbywalnych praw wszystkich członków wspólnoty ludzkiej jest podstawą wolności, sprawiedliwości i pokoju świata [...]”.

Nazwa dokumentu:

Zadanie 4. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Osoby, które nie ukończyły 13 roku życia, w polskim prawie:

- a) Nie ponoszą odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę,
- b) Ponoszą odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę,
- c) Mogą zostać skierowane przez sąd do domu poprawczego.

Zadanie 5. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Najmniejszą jednostką samorządu terytorialnego w Polsce jest:

- a) Województwo,
- b) Gmina,
- c) Powiat,
- d) Sołectwo.

Zadanie 6. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Prawa i obowiązki obywateli RP są zapisane w:

- a) Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela,
- b) Kodeksie karnym,
- c) Rozporządzeniach Rady Ministrów,
- d) Konstytucji RP.

Zadanie 7. (3pkt.)

Określ, które z poniższych zdań jest prawdziwe, a które fałszywe, wpisując litery P (prawda) lub F (fałsz) w wy kropkowane miejsca.

- a) Społeczeństwo obywatelskie ma szansę rozwoju wyłącznie w systemach demokratycznych. ...
- b) Funkcjonowanie społeczeństwa obywatelskiego jest przejawem pluralizmu społecznego. ...
- c) Przejawem społeczeństwa obywatelskiego jest aktywność społeczna, tworzenie stowarzyszeń i fundacji podporządkowanych aktualnej władzy państwowej. ...

Zadanie 8. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Który z podanych poniżej sposobów podejmowania decyzji przez obywateli jest właściwy dla demokracji bezpośredniej?

- a) Wybory do Sejmu i Senatu,
- b) Referendum,
- c) Wyboru do rad gmin i powiatów.

Zadanie 9. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Polska nie graniczy:

- a) z Niemcami , Słowacją, Rosją, Węgrami,
- b) z Białorusią, Czechami, Niemcami,
- c) z Ukrainą, Słowacją, Rosją.

Zadanie 10. (3pkt.)

Określ, które z poniższych zdań jest prawdziwe, a które fałszywe, wpisując w wy kropkowanym miejscu literę P (prawda) lub literę F (fałsz).

- a) Prawa człowieka trzeciej generacji mają charakter kolektywny i odnoszą się do jakości życia
- b) Do pozarządowych organizacji działających na rzecz ochrony praw człowieka należy Amnesty International. ...
- c) Polski system prawny nie zapewnia ochrony praw człowieka cudzoziemcom przebywającym tymczasowo na terenie RP. ...

Zadanie 11. (1pkt)

Nazwij scharakteryzowane poniżej zjawisko.

Jest to rodzaj struktury władzy publicznej polegający na przeniesieniu części uprawnień i odpowiedzialności władzy publicznej z organów władzy państwowej, na organy władzy samorządowej możliwie najniższego szczebla.

Nazwa zjawiska:

Zadanie 12. (4pkt)

Określ, które z poniższych zdań jest prawdziwe, a które fałszywe, wpisując w wy kropkowanym miejscu literę P (prawda) lub literę F (fałsz)

- a) Przynależność do narodu jest niezależna od człowieka. ...
- b) Obywatelami państwa polskiego mogą być osoby np. narodowości niemieckiej lub ukraińskiej. ...
- c) Cudzoziemcowi obywatelstwo polskie może nadać Prezydent RP. ...
- d) Obywatelstwa nie można się zrzec. ...

Zadanie 13. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Powyższy plakat jest przykładem:

- a) reklamy,
- b) kampanii społecznej,
- c) obywatelskiego nieposłuszeństwa,
- d) plakatu wyborczego jednej z partii.

Zadanie 14. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Jedną z zasad demokracji jest zasada pluralizmu. Wskaż, który z poniższych opisów odnosi się do tej zasady.

- a) Jest to możliwość działania wielu różnych organizacji społecznych, środowisk, zarówno politycznych jak i społeczno- gospodarczych.
- b) Uprawnienia organów państwa oraz ich relacje z obywatelami są regulowane prawem.
- c) W państwie istnieje zakaz dyskryminacji ze względu na przekonania, poglądy, kolor skóry, czy status społeczny.
- d) Władza w państwie pochodzi od społeczeństwa, które ma decydujący udział w jej sprawowaniu.

Zadanie 15. (1pkt)

Jak nazywa się uroczysty wstęp do konstytucji, w którym zawarty jest cel jej uchwalenia, znajdują się odwołania do historii i ważnych dla narodu wartości?

Nazwa wstępu:

Zadanie 16. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Państwami federacyjnymi są:

- a) Niemcy i Wielka Brytania,
- b) Francja i Niemcy,
- c) Niemcy i Belgia.

Zadanie 17. (1pkt)

Zaznacz nazwę zjawiska społecznego opisanego w tekście.

„[Jest to] ogół społecznych oddziaływań, jak i pojedyncze działania, które wywołują i wzmacniają [...] członków grup lub społeczności wobec wartości, norm i wzorów zachowań przyjętych w tych grupach lub społecznościach, a tym samym ograniczają tendencje ich członków do dewiacji społecznej. [...] [Służy zapewnianiu] wewnętrznej spójności i ciągłości życia społecznego przez ochronę ładu normatywnego danej grupy lub społeczności [...]”.

Socjologia prawa. Główne problemy i postacie, red. A. Kojder, Z. Cywiński, Warszawa 2015, s. 153–154.

- a) anomia społeczna,
- b) kontrola społeczna,
- c) konformizm społeczny,
- d) stygmatyzacja społeczna.

Zadanie 18. (3pkt.)

Uzupełnij tabelę, przyporządkowując wymienione poniżej prawa człowieka do właściwych im generacji. Do tabeli wpisz tylko numery, którymi oznaczono poszczególne prawa.

1. Prawo do zdrowego i czystego środowiska naturalnego,
2. Prawo do wypoczynku,
3. Prawo do pomocy humanitarnej,
4. Prawo wyborcze,
5. Prawo do uczestniczenia w życiu kulturalnym,
6. Prawo do pracy,
7. Prawo do życia.

I generacja	II generacja	III generacja

Zadanie 19. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Organem stanowiącym samorządu województwa jest:

- a) Zarząd województwa,
- b) Sejmik województwa,
- c) Wojewoda.

Zadanie 20. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Prawny związek człowieka z państwem to:

- a) Obywatelstwo,
- b) Narodowość,
- c) Wspólnota pochodzenia,
- d) Więzy krwi.

Zadanie 21. (1pkt)

Nazwij scharakteryzowaną poniżej postawę.

Sprzeciwia się podziałom kulturowo- politycznym i terytorialnym. Jej zwolennicy uważają, że ich ojczyzną jest cały świat i dążą do politycznej i społecznej jedności tego świata. Pragną, by świat stał się wolny od konfliktów, by tworzył jedną wspólnotę ogólnoludzką.

Nazwa postawy:

Zadanie 22. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Obywatelska inicjatywa ustawodawcza to:

- a) Prawo 100 tysięcy obywateli posiadających prawa wyborcze do wniesienia do Marszałka Sejmu projektu ustawy.
- b) Prawo 50 tysięcy obywateli posiadających prawa wyborcze do wniesienia do Marszałka Sejmu projektu ustawy.
- c) To forma inicjatywy ludowej, w której udział biorą mieszkańcy gminy chcący odwołać wójta.
- d) To prawo grupy 100 tysięcy obywateli mających prawa wyborcze do zorganizowania referendum ludowego.

Zadanie 23. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Polska weszła do strefy Schengen:

- a) 10 kwietnia 2010 r.,
- b) 1 maja 2004 r.,
- c) 21 grudnia 2007 r.

Zadanie 24. (1pkt)

Poniższy opis przedstawia jeden ze sposobów rozwiązywania konfliktów. Podaj jego nazwę.

Jest to dobrowolny proces dochodzenia do rozwiązania sporu, prowadzony w obecności pośrednika- osoby neutralnej i bezstronnej, która ma na celu pomóc stronom konfliktu w osiągnięciu porozumienia.

Nazwa sposobu

Zadanie 25. (1pkt)

Powyższy rysunek satyryczny przedstawia jedno ze współczesnych zagrożeń dla człowieka. Nazwij to zagrożenie.

Nazwa zagrożenia:

Zadanie 26. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Co oznacza jedna z cech praw człowieka, mówiąca o tym , że są one niezbywalne?

- a) Nikt (państwo, inni ludzie), nie może pozbawić człowieka tych praw,
- b) Wynikają one z bycia człowiekiem, nie są nadane przez władzę, są niezależne od przepisów prawa,
- c) Żaden człowiek nie może z nich zrezygnować.

Zadanie 27. (1pkt)

Poniższa mapa przedstawia konturowy podział administracyjny Polski. Zaznaczono na niej cyframi od 1-3 wybrane województwa. Zaznacz, która z podanych odpowiedzi nie zawiera żadnego z województw zaznaczonych cyframi.

- a) Kujawsko- pomorskie, wielkopolskie, lubuskie,
- b) Dolnośląskie, śląskie, lubelskie,
- c) Lubelskie, kujawsko-pomorskie, łódzkie,
- d) Pomorskie, podkarpackie, opolskie.

Zadanie 28. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Kadencje prezydenta miasta i wójta trwają:

- a) 4 lata wójta, 5 lat prezydenta,
- b) 5 lat wójta, 4 lata prezydenta,
- c) Obydwu trwają 5 lat,
- d) Obydwu trwają 4 lata.

Zadanie 29. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Jak nazywa się zasada, według której dziecko nabywa obywatelstwo tego państwa, którego obywatelami są jego rodzice?

- a) Prawo krwi,
- b) Prawo ziemi,
- c) Prawo dziedziczenia,
- d) Prawo podwójnego obywatelstwa.

Zadanie 30. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Która, z podanych poniżej grup, w myśl ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych w Polsce, nie należy do żadnej z tych kategorii?

- a) Ormianie,
- b) Ukraińcy,
- c) Niemcy,
- d) Węgrzy,
- e) Żydzi.

Zadanie 31. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Zasada powszechności w prawie wyborczym polega na:

- a) Dysponowaniu przez każdego wyborcę taką samą wagą głosu,
- b) Liczba mandatów poselskich jest przyznawana proporcjonalnie w stosunku do zdobytych głosów,
- c) Prawo udziału w wyborach przysługuje każdemu obywatelowi, który ukończył 18 lat,
- d) Każdy wyborca oddaje swój głos osobiście i robi to tajnie.

Zadanie 32. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Nową partię polityczną w Polsce należy zarejestrować w:

- a) Sądzie Najwyższym,
- b) Sądzie Okręgowym w Warszawie,
- c) Najbliższym sądzie okręgowym,
- d) Kancelarii Sejmu,
- e) Głównym Urzędzie Statystycznym.

Zadanie 33. (1pkt)

Wskaż właściwą nazwę organu, który zajmuje się w Polsce badaniem zgodności praw z Konstytucją i rozstrzyganiem sporów kompetencyjnych pomiędzy naczelnymi/konstytucyjnymi organami państwa.

- a) Sąd Najwyższy,
- b) Trybunał Konstytucyjny,
- c) Trybunał Stanu,
- d) Naczelny Sąd Administracyjny.

Zadanie 34. (4pkt.)

Do każdego podanego fragmentu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dopisz odpowiadającą mu nazwę zasady demokracji.

- a) Art. 4.1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu.

Zasada:

- b) Art. 7. Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa.

Zasada:

- c) Art. 10.1. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej.

Zasada:

- d) Art. 11.1. Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania partii politycznych. Partie polityczne zrzeszają na zasadach dobrowolności i równości obywateli polskich w celu wpływania metodami demokratycznymi na kształtowanie polityki państwa.

Zasada:

Zadanie 35. (1pkt)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Obywatelstwo Unii Europejskiej zostało wprowadzone przepisami:

- a) traktatu lizbońskiego,
- b) traktatu z Schengen,
- c) traktatu z Maastricht.

Zadanie 36. (3pkt.)

Podaj pojęcia, których dotyczą poniższe definicje:

- a) Osoba zmuszona opuścić ojczyznę z powodu wojny lub prześladowań.

Nazwa pojęcia:

- b) Przystosowanie do życia w obcej grupie, przyjęcie jej kultury.

Nazwa pojęcia:

- c) Osoba, która opuściła swoją ojczyznę ze względów ekonomicznych i osiedliła się w innym kraju.

Nazwa pojęcia: